

Zoeken op raakvlakken

Auteur(s):

Tas, L., van der
EUR

Verschenen in:

ESB, 84e jaargang, nr. 4184, pagina D14, 7 januari 1999

Rubriek:

Dossier Bedrijfseconomie

Trefwoord(en):

reactie

Collega's Groot en Maijor schetsen in mijn ogen somber beeld van het accounting-onderzoek in Nederland, hoewel zij afsluiten met een hoopvol toekomstperspectief. In grote lijnen onderschrijf ik hun analyse van de betrekkelijk geringe betekenis van Nederlandse accounting-onderzoekers in de internationale wetenschappelijke tijdschriften. Echter, naar mijn mening past hier toch een wat meer genuanceerd beeld en zijn er ook enkele andere aanbevelingen te maken voor de huidige en toekomstige generaties Nederlandse accounting onderzoekers.

Groot en Maijor stellen dat het accounting-onderzoek in Nederland, onder grote invloed heeft gestaan en soms nog wel lijkt te staan van de accountantskantoren. Dit is inderdaad het geval voor de onderdelen controleleer, bestuurlijke informatieverzorging en financial accounting, maar geldt zeker niet voor management accounting. Verder treft men het fenomeen van nauwe verbondenheid van hoogleraren met het bedrijfsleven in andere landen minder aan, maar komt het ook in de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk (de voorbeeldlanden voor Groot en Maijor) meer en meer voor dat hoogleraren accounting gesponsord worden door accountantskantoren of een ander deel van het bedrijfsleven. Blijkbaar hoeft deze band met noodzakelijkerwijs een hinderpaal te zijn voor internationaal geaccepteerd onderzoek.

Nederlandse accounting onderzoekers scoren op dit moment slecht op de verschillende maatstaven voor internationale erkenning van accounting-onderzoek, zo concluderen Groot en Maijor. Ik ben het hiermee eens. Helaas gaan zij echter niet in op de kritiek die op dergelijke maatstaven kan worden gegeven. Niet al deze argumenten kan men zonder meer als minder relevant afdoen. Zo selecteren de zeven genoemde internationaal gerenommeerde tijdschriften niet alleen op kwaliteit, maar ook op onderzoeksmethodiek en visie op accounting-onderzoek. Een aantal van de genoemde tijdschriften vertegenwoordigt een bepaalde onderzoeksschool. Indien men het gedachtegoed, de taal en de onderzoeksconcepten van een dergelijke school niet hanteert is het zo goed als onmogelijk daarin een artikel gepubliceerd te krijgen. Met andere woorden, tegelijkertijd met de oproep aan accountingonderzoek om het soort onderzoek te doen dat in dergelijke tijdschriften wordt geplaatst, wordt impliciet gekozen voor een conditionering van deze onderzoekers. De vraag is of een dergelijke conditionering wenselijk is. In dit kader is de oprichting van The European Accounting Review enkele jaren geleden een welkome ontwikkeling. Hoewel het blad nog enigszins zoekt naar de juiste formule en het op constant niveau houden van de kwaliteit, is het neutraal ten aanzien van onderzoeksonderwerp en -methode en biedt daarom voor continentaal-europese onderzoekers meer ruimte. Nederlandse accounting onderzoekers scoren in dit blad dan ook beter dan in de genoemde zeven Anglo-Amerikaanse tijdschriften.

Welke richting moet de nieuwe generatie accountingonderzoekers het zoeken? Duidelijk is dat puur nationaal gericht empirisch onderzoek, vergelijkend regelgevend onderzoek alsmede puur normatief financial accounting onderzoek niet (meer) voldoen. Veel meer toekomst zit er in onderzoek op de grensvlakken tussen accounting enerzijds en financiering, psychologie of sociologie anderzijds. Voorbeelden van dergelijke onderzoeksvelden zijn bepaalde vormen van market based accounting research, psychologie en het omgaan met accounting-informatie en culturele invloeden op accounting. Met het creëren van een onderzoekopleiding, het naar Nederland halen van buitenlandse accounting-onderzoekers, het bundelen van accountingonderzoek en een focus op de genoemde onderzoeksgebieden en -methoden ziet de toekomst er zeker niet somber uit. Tenslotte moeten wij ons ook geen minderheidscomplex aanpraten. Wij scoren op het terrein van accounting-onderzoek altijd nog beter in de internationale tijdschriften dan ons omringende landen, waaronder Duitsland en Frankrijk.

Zie ook het artikel van T.L.C.M. Groot en S. Maijor, [Accounting-onderzoek: een rigoureuze aanpak](#), ESB-Dossier, 7 januari 1999, D10